

### జూనపద కళారూపాలు :

**1. తోలుబోమ్మలాట :** ఒకప్పుడు ప్రజలకు వినోదం కలిగించే జూనపద కళల్లో మొదటపేర్కొనుదగినది.

తోలుబోమ్మల తయారీ చాలా శ్రమతో కూడుకున్నపని. వీటి తయారీకి జింక, లేడి, దుప్పి, మేక మొదలైన జంతువుల తోళ్లను వాడతారు. రంగస్థలంపై పొడవాటి గుంజలపై తెల్లని వస్త్రాన్ని గట్టిగాలాగి కడతారు.

ఈ తెరను భూమినుండి నిలువుగా ఉండకుండా కొంచెం ఏటవాలుగా కడతారు. తోలుబోమ్మల ప్రతిబింబాలు సరిగా తెరపై పడడానికి తెరలోపల దీపాలను ఏర్పాటుచేస్తారు. కావ్యాల్లో, పురాణాల్లో

వర్ణింపబడిన కథలు ప్రధానంగా ప్రదర్శిస్తారు. ప్రదర్శన సంబంధమైన కదలికలకు అనుగుణంగా ప్రధానగాయకుడు పాడుతూవుంటే, మిగిలినవారు వంతలుగా పాడతారు.

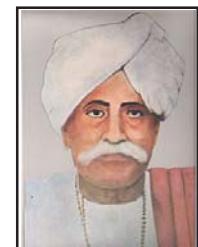
**ప్రధానపాత్రాలు :-** కేతిగాడు, బంగారక్క, జుట్టుపోలిగాడు.

**2. బుర్రకథ :**- తెలుగునాట జూనపద వినోద గానప్రక్రియలలో బుర్రకథ ఒకటి. కథకుని చేతిలో (సారకాయ)బుర్ర ఆకారంలో ఉన్న వాయిద్యపరికరం వల్ల దీనికి ‘బుర్రకథ’ అని పేరు వచ్చింది. ముగ్గురు ప్రదర్శకులతో నిర్వహించబడుతుంది. ఒకరు ప్రధానకథకుడు. మరొకరు హస్యగాడు. మూడవవ్యక్తి హస్యగాని అతితెలివికి అడ్డకట్ట వేస్తుంటాడు. దేవతాకథలు, పౌరాణికాంశాలు, జూనపదాలు, రాజకీయాలు కథాంశాలుగా ఉంటాయి.



**3. హరికథ :**-హరిలీలలను చెప్పే కథలను

హరికథలు అంటారు. ఆదిభట్ల నారాయణదాను గారు హరికథాపితామహాదిగా పేరుగాంచారు. నారదుణ్ణి మొదటి హరిదాసని అంటారు. హరికథ వేదాలనుండి పుట్టిందని కొందరు భావిస్తారు.



ఆదిభట్ల నారాయణదాను

**4. ఒగ్గుకథ :**-తెలంగాణా ప్రాంతంలో బాగా ప్రాచుర్యంలో

ఉన్న జూనపదకథ. “ఒగ్గు” వాయిద్యపరికరం. ఈ కథ చెప్పడంలో ఈ పరికరం ప్రధానసాధనం. దీనిలో 4నుండి ఆరుగురు వరకూ సభ్యులుంటారు. ఎక్కువగా శైవమత కార్యక్రమాల్లో ఈ కథకులు పాల్గొంటారు.

